
KENYA NATIONAL EXAMINATION COUNCIL

KCSE 2007

KISWAHILI PAPER 2 MARKING SCHEME

Coordinated by KENPRO,
Macjo Arcade, 4th Floor, Suite 15E,
Off Magadi Road, Ongata Rongai | Tel: +254202319748 |
E-mail: infosnkenya@gmail.com | Website: www.schoolsnetkenya.com

24.2.2 Kiswahili Karatasi ya 2 (102/2)

Swali la Kwanza

- (a) Umewafanya wenye nia mbaya kulangua watoto kwa urahisi. *(Alama 2)*
- (b) (i) Ushirikiano wa kimataifa kuikomesha biashara hii haramu.
(ii) Kuondolewa kwa mfumo fisadi wa kisheria/kuundwa kwa mfumo bora wa kisheria.
(iii) Kuzuia msambaratiko wa muundo wa jamaa.
(iv) Kumaliza ubinafsi wa kijamii. *(Zozote 3 x 1 = Alama 3)*
- (c) (i) Kuzongomezwa mandaguroni.
(ii) Kufanyishwa kazi za sulubu.
(iii) Kufanyishwa kazi za kitopasi.
(iv) Kuishi maisha duni. *(Alama 3)*
- (d) Kichocheo/chanzo/kisababishi/kiini cha kuanzisha/kuhamasisha maendeleo. *(Alama 2)*
- (e) Kukitia kizazi kizima kitanzi na kuitumbukiza kesho yake kwenye matatizo kathiri. *(Alama 3)*
- (f) (i) Lengo/madhumuni/sababu/nia/kusudi/azma/shabaha/kiini/dhamira. *(Alama 1)*
(ii) Tamaa/Shauku/Uchu/Kiu/hamu. *(Alama 1)*

Swali la Pili

- (a)
- Ubinafsishaji wa mashirika ya umma ni nguzo kuu ulimwenguni.
 - Hupunguza kushiriki kwa serikali kuendesha mashirika na huhimiza kupanuka kwa sekta ya kibinafsi.
 - Serikali inaweza kuuza hisa kwenye mashirika na kuchochea ugavi wa zabuni.
 - Hugatua nafasi ya serikali katika utendakazi na uendeshaji wa mashirika.
- (Alama 6)*

(b)

- Uzaji wa mashirika huletea serikali mapato.
- Huzuia kuingiliwa na wanasiasa.
- Huimarisha utamaduni mpya wa mashirika na kuvunja uhodhia.
- Huweza kuatika ujasiriamali.
- Huyaruhusu mashirika ya kimataifa kutwa mashirika muhimu na kufutwa kazi/kuongeza umaskini.
- Ubinafsishaji wa elimu na afya huathiri maskini.
- Si ufanisi wa utendakazi.
- Usipokuwepo, hisa zinazouzwa hushushwa au hupandishwa. (Alama 9)

Swali la Tatu

- a) Mifano ya nomino dhahania: Ubaya, ujinga, uzembe, uvivu, chuki, wema, urembo, ushetani n.k
K.m. – Ubaya wake ulimletea matatizo. (Alama 2)

- b) (i) Watoto hawa wote ni wa Bwana Nzovu na Bi. Makambo.
(ii) Baadhi ya watoto hawa ni wa marehemu Bi. Nzovu ilhali wengine ni wa marehemu Bi. Makambo.
(iii) Marehemu ni. Bw. Nzovu pekee.
(iv) Wote wawili, Bw. Nzovu na Bi. Makambo ni marehemu.
(v) Wakati wa kuwajulisha – Yaani hawa ni watoto wa Bw. Nzovu ambaye ni marehemu na wako pamoja na Bi. Makambo.
(vi) Watoto hawa ni mayatima. (Zozote 2 x 1 = Alama 2)

- c) Kughafilika, ghafiliko, kighafilishi, mghafilishi, mghafilikiwa, ughafilili, mghafilikishi, mghafilikiwa, mghafilika, ughafilishwaji, mghafilika, ughafilikaji, mghafilishwa, ghafilili, mghafiliswaji. (Alama 1)

- d) Nyundo hizi zimevunjika mipini yao. (Alama 1)

e)

S			
KN		KT	
N	V	T	KN
			N
Mvulana	Mrefu	anavuka	barabara

au

S			
KN		KT	
N	V	T	KN
			N/E
Mvulana	Mrefu	anavuka	barabara

(Alama 3)

- f) (i) Karama – Kipawa au uwezo kutoka kwa Mungu/buruhani.
Sentensi – Juma ana karama ya kuombea wagonjwa wakapona. (Alama 1)
(ii) Gharama – Kinachotolewa, hasa pesa, kulipia vitu; matumizi makubwa ya pesa.
Sentensi – Gharama ya maisha imepanda sana siku hizi. (Alama 1)
- g) (i) Mwenyewe - Kivumishi cha pekee.
(ii) Yetu - Kivumishi kimilikishi. (Alama 2)

- h) (i) Kuonyeshea saa.
(ii) Kuonyeshea mafungu ya Bibilia au msahafu.
(iii) Kuonyeshea tarehe.
(iv) Kuandika mada.
(v) Kuonyeshea maneno ya msemaji katika tamthilia/mahojiano/Dayolojia.
(vi) Katika maandishi wakati wa kunukuu kifungu.
(vii) Katika uiano K.M. 1:3.
(viii) Kuandika barua rasmi K.M Kuhusu: Maombi ya Kazi.
(ix) Kuandika wasifu kazi /tawasifu.
(x) Kuandika ufafanuzi – K.M. Mkoa : Nairobi , Wilaya: Kamukunji.
(xi) Kuandika mdahalishi K.M. Barua pepe au kipepesi.
(xii) Kuandika ratiba K.M. Ratiba ya arusi au mazishi. *(Zozote 3 x 1 = Alama 3)*
- i) Mifano ya vihusishi vya a – unganifu
La, wa, cha, vya, kwa, za n.k
K.M Kitabu cha mwanafunzi kimepotea. *(Alama 2)*
- j) (i) Kishazi tegemezi - Mkulima aliyepanda wakati ufaao *AU*
- aliyepanda wakati ufaao.
(ii) Kishazi huru - Mkulima amepata mavuno mazuri *AU*
- amepata mavuno mazuri. *(Alama 2)*
- k) Ku - kiambishi cha ngeli/kitenzi jina. *(Alama 1)*
Ji - kiambishi cha kujirejelea/kirejeshi/mtenda/mtendaji/yambwa (shamirisho).
(Alama 2)
- l) (i) aliyokuwa-kitenzi kishirikishi kikamilifu.
(ii) ni - kitenzi kishirikishi kipungufu. *(Alama 2)*
- m) (i) Ki (ki-vi) *(Alama 1)*
(ii) Ku (ku-ku) *(Alama 1)*
- n)
 - Baba ingia ndani!
 - Baba, ingia ndani.
 - Baba! Ingia ndani.
 - Ingia ndani baba!*(1 x 2 = Alama 2)*
- o) Hakuwa na pesa, hakununua nyumba na hakustarehe.
AU
Wakati uliopita.
AU
Hakuna *Uwezekano*.
AU
Hakuna matumaini. *(Alama 2)*
- p) (i) Mfululizo wa matukio. *(Alama 1)*
(ii) Mazoea. *(Alama 1)*
- q)
 - Pembe.
 - Kiungo cha mnyama.
 - Ukingo/kingo za kitu au eneo K.M. pembe za nchi, pembe za dunia.
 - Ncha za vitu zinapokutania.
 - Faragha au mahali pa siri.
 - Baragumu k.m Mnyama mwenye pembe aligonga kwenye pembe ya nyumba*(Alama 2)*

r) Elma alisema (kuwa/kwamba) angemwarifu (endapo/ikiwa/kama/iwapo) angemwona.
(Alama 3)

- s)
- Otesha ndoto.
 - Oteshwa ndoto.
 - Oteshana ndoto.
 - Otea ndoto.
 - Otewa ndoto.

(Zozote 3 x 1 = Alama 3)

Swali la Nne

- Cheo/hadhi.
- Umri.
- Mada.
- Mazingira/mahali.
- Jinsia/Uana.
- Elimu (kiwango).
- Hali/hisia.
- Mukadha.
- Lugha azijuazo mtu.
- Wahusika.
- Wakati/misimu.
- Uhusiano.
- Mudhumuni/Lengo.
- Malezi.
- Tabaka.
- Taaluma.
- Njia ya mawasiliano.

(Zozote 5 x 2 = Alama 10)

Mfano wa Jibu

Umri- Watu wa umri mdogo hutumia lugha ya kutaniana, isiyo sanifu na yenye porojo tele ilhali watu wa umri mkubwa hutumia lugha fasaha na yenye heshima.